

Культура 9

Лекція #12в:

ДЕРЕВ'ЯНА

АРХІТЕКТУРА

РЕГІОНАЛЬНІ

ТИПИ БУДОВИ

- ❖ Як знаємо, будова дерев'яних будинків в Україні сягає в давнє минуле.
- ❖ Теж знаємо, що переважаюча більшість дерев'яних будинків які залишилися по сьогодні становлять сакрального або церковного будівництва.
- ❖ Форми і техніка будови цих церков коріняться у місцевих традиціях будівництва, які часто сягають до перед-християнські часів.

Церкви:

- 1 - Сумщина;
- 2 - Київщина;
- 3 - Дніпропетровщина;
- 4 - Вінничина;
- 5 - Харківщина

- 6 - Львівщина;
- 7 - Волинь;
- 8 - Луганщина;
- 9 - Гуцульщина;
- 10 - Закарпаття;
- 11 - Чернігівщина

❖ Архітектори та історики огруповують ці церкви в околиці в яких вони знаходяться, яктакож і на регіональний стиль в яким ці церкви збудовані.

❖ Ці стилі/типи такі:

- Бойківський тип
- Гуцульський тип
- Лемківський тип
- Закарпатський тип
- Лівобережний тип
- Подільський тип
- Волинський тип
- Буковинський тип
- Холмсько-Підляський тип
- Придніпровський тип

ПОДІЛЬСЬКІЙ ТИП

ПОДІЛЬСЬКА
Західна, Східна

- ❖ Знаходиться на всьому Поділлі, в Галичині і на Волині.
- ❖ Переважно тридільна будова з одною або трьома банями, по одній над кожним зрубом.
- ❖ Бані великі і високі, переважно восьмигранні, з напівкруглою формою.
- ❖ Середній зруб і його баня більші від інших.

❖ Характерною рисою подільських церков є вертикальна обшивка дошками, ґонтовий верх, «опасання» та ґаночок при вході.

➤ Успенська церква, с. Дашківці, Поділля, 1768.

➤ Іоанобогословська церква, с. Скорики, Тернопільщина, 1744 р.

➤ Миколаївська церква, Вінниця, 1746 р.

➤ Церква Різдва
Богородиці, с.
Печера, Вінничина,
1764 р.

➤ Вознесенська церква, Чортків, Тернопільщина, 1717 р.

ВОЛИНСЬКІЙ ТИП

ВОЛИНСЬКА

- ❖ Дерев'яне церковне будівництво Волині має декілька типів.
- ❖ На Волині можна знайти однозрубні, тризрубні та п'ятизрубні варіанти церков.
- ❖ Рівнож, знаходимо безбанні, та трибанні церкви.
- ❖ Також знаходиться латинізований тип, із однією чи двома вежами.

➤ Успенська церква, місто Рівне, Волинь, 1756.

➤ Церква святої Параскевії, ц. Радошівці, Тернопільщина, 1777.

➤ Успенська церква, с. Качин, Волинь, 1589.

➤ Миколаївська церква, с. Борочиче, Волинь, 1678 р.

➤ Дмитрівська церква, с. Згорани, Волинь, 1674.

ХОЛМІСЬКО-

ПІДЛЯСЬКИЙ ТИП

- ❖ Тридільна будова, із двосхилим дахом.
- ❖ Центральний зруб більший і його дах стоїть вище від дахів над бічними зрубами.
- ❖ Над центральним зрубом знаходиться невелика вежа із маківкою.
- ❖ Переважно кожен зруб покритий окремим дахом.

- Церква Вознесіння Господнього / Успіння Пресвятої Богородиці, с. Вакиїв, Холмщина.
- Церкву знищила польська поліція в 1938 р.

➤ Церква св. Параскеви, Белз, Львівщина, початок 19-го ст.

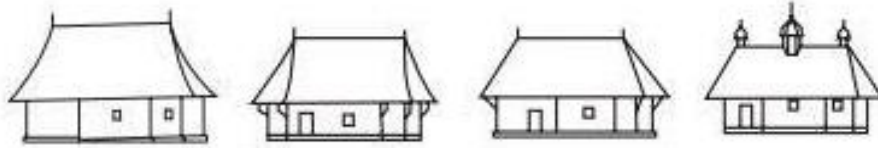
➤ Церква св. Параскеви, Холмщина, 1702.

➤ Церква Різдва Пресвятої Богородиці, Люблін, Польща, 1759.

БУКОВИНСЬКИЙ ТИП

БУКОВИНСЬКА

- ❖ Цей тип переважно має вигляд хати з одним чотиросхилим дахом.
- ❖ Переважно одно або три зрубні церкви, в яких немає вежі чи бані.
- ❖ Ці церкви які збереглись до нашого часу, будувалися переважно під час османської (Ottoman Turk) окупації краю, де турки не дозволяли будувати церкви із вежами.

➤ Миколаївська церква, м. Чернівці, 1601.

➤ Вознесенська церква, с. Чернівці, Буковина, кінець 17-го століття.

➤ Миколаївська церква, с. Нижні Станівці, Чернівенщина, 1794р.

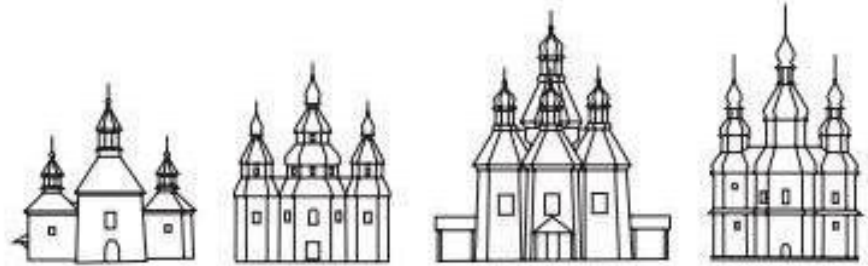

➤ Успенська церква, с. Дубівці, Чернівецька обл., кінець 17 ст.

І П Р У І Е Д Д Н І П Р Я Н С Ь К А Т І Е П

НАДДНІПРЯНСЬКА

Середньонаддніпрянська,
Київська

- ❖ Переважно тризрубні, трибанні церкви.
- ❖ Вони значно вищі і більш подовгасті від церков Західньої України.
- ❖ Домінує центральна вежа.
- ❖ Назовні, стіни обкладані тонкими вертикальними дошками, які посиляють враження висоти.

- Ставропігійна козацька церква Покрова Пресвятої Богородиці, Київ, 1994.
- Відтворено церкву Запорізької Січі (знищено в 1775 р.) за рисунками Тараса Шевченка.

➤ Введенська церква, с. Трипілля, Київщина, 1797.

➤ Миколаївська церква, с. Синява
Київщина, 1730 р.

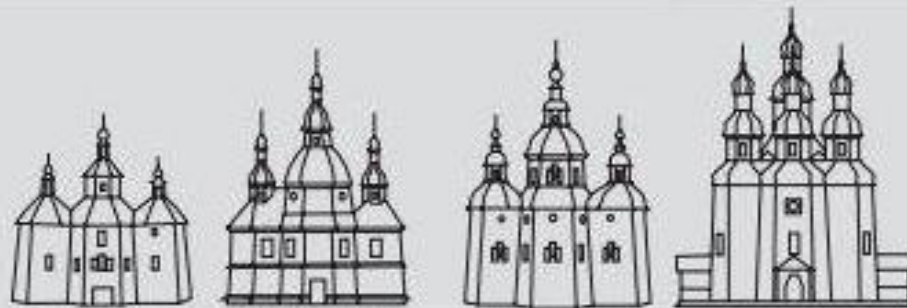
➤ Михайлівська церква, с. Острів Київщина, 1740 р.

➤ Церква святої
мучениці
Параскеви-
П'ятниці, с.
Зарубинців,
Черкащина,
1742.

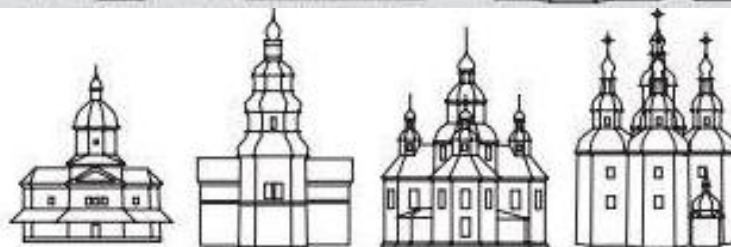
ЛИВОБЕРЕЖНИЙ ТИП

ПОЛТАВСЬКА

ЧЕРНІГІВСЬКА

(Чернігівсько-Сіверська)

СЛОБОЖАНСЬКА

Західна, Центральна
(Охтирська),
Лиманська, Східна

- ❖ Тризрубні, п'ятизрубні та семи-зрубні церкви, збудовані восьми-кутними зрубами переважають.

- ❖ Церкви Лівобережжя відрізняються значною висотою самих зрубів або їх верхів.
- ❖ Характерною особливістю церков цього типу був нахил стін усіх зрубів всередину.
- ❖ Центральна вежа переважно покрита чотирикутними дашками, стоїть на восьмикутному зрубі.

➤ Церква Вознесіння
Господнього, с.
Березня,
Чернігівщина.
Збудована у 1759-1761
роках, знищена в
1929-1930 роках.

➤ Св. Юрівська
церква, с. Седнев,
Чернігівщина,
1747.

➤ Запорізький Троїцький собор, Новомосковськ,
Дніпропетровська область, 1772-1779.

➤ Церква св. Покрови, с. Синявка, Чернігівщина, 1706 р.

➤ Миколаївська
церква, с. Драбівці,
Черкащина, 1741 р.

ПІДГОТОВИВ МГС. АНДРІЙ ПЕРЕКЛІТА

ШКОЛА УКРАЇНОЗНАВСТВА
ТОВАРИСТВА
“РІДНА ШКОЛА”
В ДЕТРОЙТІ